

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПРАВОТВОРЧОСТІ
ТА НАУКОВО-ПРАВОВИХ ЕКСПЕРТИЗ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ
В ДОСЛІДЖЕННЯХ
МОЛОДИХ ВЧЕНИХ**

*Всеукраїнська науково-практична конференція
до Дня науки
та 30-річчя Національної академії правових наук України*

м. Київ, 18 травня 2023 року

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 34(062.552)
А43

*Рекомендовано до друку Вченою радою
НДІ правотворчості та науково-правових експертиз
Національної академії правових наук України
29 червня 2023 року, протокол № 6*

Редакційна колегія:

Н. І. Атаманчук, А. Б. Гриняк, Н. В. Міловська

Відповідальний редактор: Н. В. Міловська

А43 **Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених:** збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції до Дня науки та 30-річчя Національної академії правових наук України (м. Київ, 18 травня 2023 р.). Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. 1168 с.

ISBN 978-617-8263-64-5

18 травня 2023 року у Науково-дослідному інституті правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України Радою молодих вчених проведено Всеукраїнську науково-практичну конференцію до Дня науки та 30-річчя Національної академії правових наук України «Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених», у якій взяли участь молоді вчені, аспіранти та студенти, а також працівники з практичним досвідом роботи.

Видання адресоване науковим та науково-педагогічним працівникам закладів вищої освіти і наукових установ, студентам, аспірантам, докторантам та всім, хто цікавиться актуальними питаннями юридичної науки.

УДК 34(062.552)

© Науково-дослідний інститут правотворчості
та науково-правових експертиз
Національної академії правових наук України, 2023

© Видавництво «Юридика», 2023

© Автори, 2023

ISBN 978-617-8263-64-5

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА, ФІЛОСОФІЯ ПРАВА, ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕНЬ

Місце та роль адвокатури в правозахисній діяльності України Корнієнко П. С.	29
Корупційні справи в судовій системі Української РСР в період післявоєнного сталінізму Думанівська А. Я.	33
Трансформації правової системи України в сучасних реаліях Задніпряна-Корінна М. Ю.	35
Політична міфологія в давньогрецькій традиції: аналіз оповідань про богів у політичних дискурсах Літнік Ю. В.	37
Казусне здійснення суспільно небезпечного (шкідливого) діяння: теоретико-правове розуміння Полонка І. А.	41
Організаційно-правові моделі нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю в Україні: історико-правовий аспект Терела Г. В.	43
Права людини з позицій універсалізму та культурного релятивізму Янчук Н. Д.	47
Ефективні методи судової промови Астаф'єва І. П.	52
Свобода вираження поглядів адвокатами: загальнотеоретичний аспект Басюк Ю. М.	55
Основи інноваційного розуміння сутності, видового поділу та меж легітимного оприлюднення достовірних і недостовірних відомостей в юридичному, журналістському чи іншому масмедійному доказуванні або у публічній дискусії Бондаренко І. В.	58
Деякі питання правових та організаційних засад надання адвокатами правової допомоги військовослужбовцям в Україні Бурчак Л. І., Малець О. О., Светлічний І. В.	63

Поняття «рашизм» як узагальнення політичної ідеології російської федерації Валівко А. В.	66
Історія правового позиціонування, розвитку та досвіду функціонування суб'єктів безпекового сектору зарубіжних країн – стратегічних партнерів у сфері розвідувальної діяльності Гладкий В. П.	70
Українська національна ідентичність: мовний аспект Калиновський Н. Б.	74
Понятійно-правове мислення у Давньому Римі: людина – маска божества Кучеренко Д. С.	77
Humanitarian law violations by the russian federation during the armed aggression in Ukraine Lekhan I. P.	81
Судова практика папської курії в середні віки: «Рішення Римської Роти» і канонічне право Мацелик М. М.	85
Мистецтво обвинувальної промови прокурора Новак О. Є.	89
Стан здоров'я як підстава обмеження цивільної дієздатності у IX–XIV ст. на українських землях Попов Є. О.	92
Практика парламентаризму в діяльності українських установ законодавчого характеру за УНР Радійчук Ю. М.	95
Історія розвитку вищої освіти в країнах Центральної Азії в пострадянській період Светлічна М. І., Светлічний І. В.	99
Чому українська революція 1917–1921 рр. закінчилася перемогою УСРР (УРСР)? Скирта А. А.	102
До питання теорії і практики правозастосування Тептюк М. П.	106
Поняття, ознаки та функції юридичного документа Швець М. М.	109

НАПРЯМ 2. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО, МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

Щодо відповідності поштового голосування конституційному
принципу таємного голосування

Зозуля О. І. 112

Тіньова зайнятість як перешкода в гарантіях та захисті окремих
конституційних прав людини

Купіна Л.Ф. 116

Правові аспекти конституційності нормативних актів крізь призму
верховенства Основного Закону держави

Магновський І. Й. 120

Функції Конституції України під час воєнного стану
та в період повоєнного відродження

Федоренко В. Л. 124

Вплив євроінтеграції на законодавство України про національні
меншини

Явір В. А. 128

Сучасна проблематика трансформації національнобезпеченого
законодавства під впливом реалізації загроз державному суверенітету
та територіальній цілісності

Бейкун А. Л. 132

Перспективи впровадження лінгвістичного моніторингу
законодавства в Україні

Бугайко Ю. О. 138

Поняття та характеристика структурних елементів
конституційно-правового статусу ЗМІ

Возник М. В., Улянченко Ю. О. 142

Фінансування судів як основа забезпечення функціонування
судової влади

Маложон О. І. 146

Свобода здійснення права на інформацію

Носік Ю. В. 150

Переваги цифровізації публічного управління в розумінні
сучасного українського конституціоналізму

Чалабісва М. Р. 152

Конституційні обмеження у сфері праці під час правового режиму воєнного стану в Україні	
Глибів Я. П., Зварич Р. В.	155
Амністія як конституційно-правовий елемент розбудови миру після завершення збройного конфлікту	
Івженко Д. А.	158
Фінансова основа місцевого самоврядування: поняття, правова регламентація, загальні положення	
Лазарян А. Г.	161
Права і свободи людини в Україні: міжнародні стандарти, сучасний стан та перспективи розвитку	
Ласка І. О.	166
Визначення правового статусу українців за кордоном: відмінності правових категорій	
Марценюк І. В.	169
Проникнення до житла або іншого володіння особи в умовах дії правового режиму воєнного стану	
Мельник Т. М.	172
Проблемні питання нормотворення у сферах безпеки і оборони України	
Остапенко А. І.	176
Позитивні заходи в конституційному праві: видова характеристика	
Паладієва Я. В.	179
The Constitution is an act of the constituent power of the people	
Ryzhov M. S.	183
Початки конституційного процесу в Україні	
Савенко Н. С.	186
Юридична техніка в нормотворчості	
Селих О. І.	189
Незалежність та безсторонність суду як складова права на справедливий суд	
Ткачук І. В.	195
Щодо юридичних гарантій політичних прав громадян України	
Фокіна А. О.	198

Гарантії прав людини і громадянина в умовах воєнного стану Яковлєв С. І.	201
--	------------

НАПРЯМ 3. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС, СІМЕЙНЕ ПРАВО, МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

Класифікація суб'єктів цивільних процесуальних правовідносин Діденко Л. В.	205
--	------------

«Юридичні інновації» як освітній компонент: сучасний стан розвитку Духневич А. В.	208
--	------------

Законодавчі ініціативи щодо удосконалення правового регулювання відносин у сфері оренди та приватизації державного та комунального майна Міловська Н. В.	212
--	------------

Поняття та ознаки публічного електронного реєстру Булат Н. М.	217
---	------------

Особливості основних світових сучасних систем нотаріату Денисяк Н. М.	219
---	------------

Медіація: сутність та відмінності від судового процесу Кметик Х. В.	223
---	------------

Пропозиції щодо удосконалення Цивільного Кодексу України (на прикладі Книги 1), практики його застосування під час рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства України Лічман Л. Г.	225
--	------------

Конструкція прав особливого роду (<i>sui generis</i>) та оціночні поняття: питання співвідношення Музика Т. О.	228
---	------------

Нормативна умова оплатності як спосіб обмеження свободи договору Савченко В. О.	232
--	------------

Поняття юридичних інновацій Спесівцев Д. С.	235
---	------------

Окремі цивільно-процесуальні питання щодо застосування судом ефективного способу захисту, який не встановлений законом або договором Шабалін А. В.	239
--	------------

Особливості зміни цивільно-правових договорів, укладених на основі примірною договору	
Абрамчук Д. В.	242
Сучасні проблеми нормативного врегулювання договору факторингу	
Афанасьєв Д. С., Юніна М. П.	246
Деякі аспекти відмежування договору страхування здоров'я на випадок хвороби від суміжних договірних конструкцій	
Бакун С. С.	248
Обов'язки орендодавця при передачі майна в оренду	
Біличенко П. О.	251
Окремі аспекти гармонізації вітчизняного законодавства у сфері регулювання права промислової власності із законодавством Європейського Союзу	
Василяко Р. О.	254
Цивільно-правове регулювання неустойки в зарубіжних країнах	
Вербіцкий Б. А.	259
Виконання договору у зв'язку з форс-мажорними обставинами, зумовленими воєнним станом	
Волчанова Х. М.	263
Представники сторін та третіх осіб у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави	
Вороніжський Я. В.	267
Цивільно-правова характеристика та особливості ліцензійного договору	
Даниленко К. М.	272
Теоретико-правовий аспект поняття «особисті немайнові права фізичної особи»	
Данильчук А. П.	275
До питання правового регулювання спадкування активів та аватарів у площині метавесесвіту	
Дворнікова П. А., Бровченко Т. І.	278
Розподіл відповідальності між туроператором та турагентом при наданні туристичних послуг	
Диченко Д. В.	282
Особливості договору про надання медичної послуги	
Зборівський Ю.-А. Я.	286

Деякі питання правового статусу нотаріуса у Литовській Республіці Ільченко М. А., Іванова О. М.	289
Чи можливо судам нижчих інстанцій «відступити» від правових позицій Верховного Суду? Кабанова А. О.	292
Вплив інтеграційних тенденцій на розвиток цивільного права Карпець Т. І.	296
Правова природа повноважень щодо управління чужими справами Карташов В. В.	298
Захист персональних даних в умовах воєнного стану Кірієнко В. М.	302
Медіація: участь неповнолітніх в якості сторони Колесниченко Н. О.	306
Поняття та юридична природа процесуального правонаступництва Круглик В. В.	310
Щодо питання актуальності інтелектуальної власності в Україні Крупельницька А. О.	314
Особливості посвідчення заповітів військовослужбовців під час дії військового стану Кулікова Н. А.	317
Проблеми правового статусу біженців у міжнародно-приватному праві та шляхи їх вдосконалення Лямзіна О. В.	321
Заходи оперативного впливу як спеціальні способи самозахисту цивільних прав у договірних зобов'язаннях Мартинюк Ю. В.	324
Докази і доказування у справах про встановлення факту проживання однією сім'єю чоловіка та жінки без реєстрації шлюбу Марценюк А. І.	328
Проблематика захисту прав інтелектуальної власності у міжнародному приватному праві Москальова В. А.	332
Про сутність негативного позову Олешко О. М.	337

Поняття процентів за користування грошовими коштами за цивільним законодавством України	
Отцевич Є. Ю.	340
Страховий інтерес у договірних відносинах особистого страхування військовослужбовців	
Панченко Є. В.	345
Місце штучного інтелекту в цивільних правовідносинах	
Подвірна О. В., Лисий В. І.	349
Сторони договору управління активами, на які накладено арешт у кримінальному провадженні чи у справі про визнання необґрунтованими активів	
Савулій В. О.	353
Правові та практичні питання надання медичної допомоги із застосуванням телемедицини в Україні	
Салашна А. В.	357
Державна реєстрація прав на нерухоме майно в Україні: проблеми та перспективи	
Семененко М. С.	361
Аналіз норм спадкування майнових прав на твір за чинним законом України «Про авторське право і суміжні права»	
Сех Ю. З.	363
Порядок надання спадкової справи з архіву нотаріуса або нотаріального архіву суду в цивільному процесі	
Тодоровський С. М.	365
Теоретико-правові та практичні питання визначення поняття реорганізації юридичної особи в Україні: окремі аспекти	
Урлюк М. В.	369
Особливості правового статусу органу опіки та піклування як сторони договору про організацію діяльності дитячого будинку сімейного типу	
Хрущ В. Л.	373
Стан правового регулювання договірних зобов'язань у міжнародному приватному праві	
Чижевська Н. І.	376
Патентування систем штучного інтелекту за законодавством США	
Шевчук В. А.	380

НАПРЯМ 4. ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО, ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО

Підприємництво та правовий статус підприємців в умовах війни Попова Л. М., Кірсєва В. О.	384
Моделі публічно-приватного партнерства для становлення персоналізованої медицини Росильна О. В.	388
Правові наслідки порушення господарського договору Благодарьова А. С.	392
Чинники, що обумовлюють банкрутство суб'єктів господарювання в умовах зовнішньої агресії Верещагіна К. А.	395
Малозначні справи в господарському судочинстві Гордієнко Т. О.	400
Строки розгляду справ про банкрутство в умовах воєнного стану Кіщак Д. С.	404
Дослідження принципів та засад, на яких ґрунтується господарський процес Марченко К. О.	407
Професійна діяльність на ринку цінних паперів в Україні Опішняк С. О.	411
PPP in railway infrastructure projects through creation of corporate form – joint venture company (joint – stock company) Puzikova V. S.	415
Правові аспекти оцінювання майнової шкоди (збитків) завданих мікро-, малим та середнім підприємствам аграрного сектору економіки військовою агресією російської федерації проти України Самборський Є. О.	418
A concept and the legal features of limited liability company under the legislation of Ukraine Tyubay A. V.	424
Історичний огляд розвитку ринку цінних паперів та фондового ринку в Україні Хандога А. В.	426

НАПРЯМ 5. ТРУДОВЕ ПРАВО, ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Право працівника на гідне ставлення на роботі Павловська Л. В.	430
Проблематика електронних трудових книжок та юридично значущих цифрових повідомлень в законодавстві про працю Швец Н. М.	432
Проблема захисту прав журналістів у контексті інтеграційного розвитку України Абусова К. О.	436
Сучасний стан державної програми з соціальної адаптації колишніх військовослужбовців в Україні Безнос К. О.	439
Особливості правового регулювання трудових відносин в умовах воєнного стану Бугера Д. М.	442
Порядок проведення медичних (клінічних) досліджень в контексті підвищення кваліфікації медичного персоналу Карпушина М. Г.	445
Дисциплінарні стягнення: порядок та особливості застосування Мороз Ж. М., Охман О. В.	451
A commission on labour disputes as a mandatory primary body for consideration of the labour disputes Рулупенко К. А.	456
Судова форма захисту трудових прав працівників Попад'їна М. В.	458
Дисциплінарна відповідальність Похил А. В.	461
Reasons for arising the labour disputes Romanyuk A. S.	464
Соціальний захист як соціальне право Свистунова О. В.	467
Соціальне забезпечення людей з інвалідністю Соза Відал А. К.	469

Classification of the labour disputes Sokolvak V. Yu.	471
Особливості призначення пенсії за вислугу років військовослужбовцям Тарантасва О. О.	473
Щодо європейських стандартів з питань праці Тименко С. І.	477
Міжнародно-правове регулювання трудових правовідносин мігрантів Ятчишина І. Ю.	480
НАПРЯМ 6. ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО, АГРАРНЕ ПРАВО, ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО	
Нормативно-правові засади забезпечення екологізації вищої освіти Бондар Н. А.	485
Екологічне спустошення та правові імперативи повоєнного відновлення ґрунтів в Україні Донець О. В.	489
Деякі правові питання аерокосмічного моніторингу довкілля: сучасні виклики Савчук О. О.	493
Екологічне законодавство ЄС: можливості імплементації для України Діхтяренко Ю. І., Нестеренко К. О.	498
Перспективи відшкодування шкоди, заподіяної лісовому фонду України внаслідок збройної агресії російської федерації: правовий аспект Ковтун Д. С.	501
Актуальні питання визначення розміру шкоди земельним ресурсам внаслідок збройної агресії російської федерації Кузьмиченко Д. С.	504
Роль України в просуванні плану REPowerEU у розрізі впровадження відновлювальних джерел енергії Ленський С. В.	507
До питання правової охорони ґрунтів в умовах запровадження воєнного стану Лужецька В. С.	511

Сучасні проблеми використання та охорони тваринного світу: вітчизняний та зарубіжний досвід Мельникова О. Д.	514
Правові форми захисту екологічних прав громадян Танцуріна Є. В.	517
Technological processes of production as an aspect of environmental law Yasynska A. Yu.	522

НАПРЯМ 7. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, ФІНАНСОВЕ ПРАВО

Щодо збільшення видатків на виплати військовослужбовцям за рахунок акцизного податку з мінімальних роздрібних цін на алкогольні напої: аналіз законодавчих ініціатив Атаманчук Н. І.	524
Актуальні питання адміністративно-правового забезпечення та контрольно-наглядової діяльності у сфері земельних відносин під час дії воєнного стану в Україні Борко А. Л.	528
Проблеми забезпечення фінансової безпеки України в особливий період Бригінець О. О.	532
Кваліфікація військових адміністративних правопорушень, пов'язаних з необережним знищенням або пошкодженням військового майна в умовах війни Веселов М. Ю., Нестеренко О. М.	535
Специфіка діяльності правоохоронних органів через призму захисту прав суб'єктів медичних правовідносин Заборовський В. В.	539
Адміністративна відповідальність, її властивості та принципи Кравченко І. О., Сіренко С. М.	542
Публічне адміністрування за доби цифровізації: досвід Німеччини Кравченко М. Г.	544
Удосконалення організаційно-правових засад функціонування митних органів України Макушев П. В.	547
Об'єкт оподаткування доходу від прийняття спадщини Онщик Ю. В.	550

Проблеми адміністративно-правового забезпечення стратегії державної кадрової політики в системі публічного управління Хрідочкін А. В.	553
Правові аспекти інституційного забезпечення формування та реалізації державної податкової політики Чайка В. В.	557
Щодо адміністративно-правового забезпечення національно-патріотичного виховання часів Української Держави Александров М. Є.	560
Медіація як новела законодавства України: окремі аспекти правового регулювання Алмаші І. М.	563
Суспільні цінності в адміністративному праві Важинський В. М.	567
Правові засади протидії мобінгу в закладах освіти України Васильєв С. В.	570
Види податкових перевірок у період дії воєнного стану в Україні Голоядова Т. О.	574
Продовольча безпека та законодавча база України Губіна Г. Л.	578
Принципи та загальні процедури прикордонного контролю: законодавчий та проблематичний аспекти Гузенко О. П.	581
Правове регулювання економіки даних: досвід ЄС Дубняк М. В.	586
Окремі питання законодавчого регулювання процедури прикордонного контролю Кадала В. В.	589
Особливості бюджетного законодавства в Україні в умовах військового стану Ковальчук І. В.	593
Проблематика податково-правового виховання та освіти громадян в контексті воєнного стану та повоєнного відновлення України Коломієць П. В.	597

Ядерна безпека промислових об'єктів в умовах військового конфлікту Колосов І. В.	601
Правовий моніторинг як засіб якості та ефективності законодавства у сфері оборони України Котляренко О. П.	604
Особливості адміністративно-правової охорони конфіденційної інформації та комерційної таємниці в Україні Кравченко О. М.	608
Особливості тлумачення категорій «державне управління» та «публічне адміністрування» сучасною наукою адміністративного права Ломакіна А. А.	612
Служба в АРМА як вид публічної служби в правоохоронних органах Паламарчук І. В.	616
Електронні месенджери – новітній засіб інформування учасників адміністративного судочинства Паскар А. Л.	620
Зміна підсудності справи та припинення роботи суду як підстави для передачі справи до іншого суду в адміністративному судочинстві Руденко О. А.	624
Трансформація змісту інформаційної війни в умовах воєнного стану в Україні Супрун В. М., Сендік І. Е.	627
Роль медіа та громадськості у запобіганні корупції Хабарова Т. В.	630
Реформаційні процеси в органах Національної поліції: напрями реалізації Шевченко О. В., Бурлаченко А. С.	633
Підстави фінансово-правової відповідальності Биндюк К. Г., Сударенко О. В.	636
Залучення громадян для превентивної діяльності Василенко С. О.	641
Роль елементів адміністративно-правового регулювання у забезпеченні ефективності адвокатської діяльності Габані І. І.	643

Представництво в адміністративному судочинстві Глива А. О.	647
Змістові ознаки функціонального аспекту суб'єктів сектору безпеки і оборони в сучасних умовах Глодан Д. Р.	650
Адміністративно-правовий статус Ради національної безпеки і оборони України Дашковська А. В.	655
Окремі правові питання складання фінансової звітності суб'єктами господарювання Ізотова Г. Х.	659
Оподаткування доходів ФОП під час воєнного стану Ісасв А. Г.	663
Видання нормативно-правових актів як юридична форма адміністративно-правового регулювання державно-приватних відносин в космічній галузі України Карпенко С. Р.	666
Державна служба фінансового моніторингу України та Егмонтська група Коломоєць О. К.	669
Негайне виконання судового рішення щодо справ про застосування заходів реагування у сфері техногенної та пожежної безпеки: все нове – добре забуте старе Корчова І. В.	672
Спроможність реалізації прав громадян як показник діяльності державного органу Кудрявцева Н. О.	676
Співвідношення категорій «адміністративний процес» та «адміністративна процедура» Левченко А. С.	678
Сучасні проблеми адміністративного судочинства Мазур К. В.	681
Організаційно-правова проблематика залучення додаткових можливостей суб'єктного складу сектору безпеки і оборони в умовах відсічі збройної агресії Матвієць С. Я.	684

Забезпечення публічної безпеки і порядку Національною поліцією України в умовах воєнного стану	
Миханів А. А.	691
Про визначення стадій адміністративних проваджень	
Міхесв М. В.	694
Електронні докази та їх роль в адміністративному процесі України	
Москалюк В. О.	696
Правові аспекти управління арештованим підприємством	
Нікіта Д. Р.	699
Шляхи удосконалення механізму примусової реалізації активів, що належать рф або прибічникам агресії	
Павленко В. І.	701
Поняття адміністративного правопорушення за законодавством України	
Парімончик Б. В.	704
Економічно-правові та соціальні чинники імміграції населення під час війни та її перспективи в повоєнній Україні	
Пікуль Г. О.	707
Адміністративна опіка у сфері вищої освіти: поняття і види	
Пушкарьова Н. Ф.	711
Адміністративна відповідальність за правопорушення, пов'язані з корупцією	
Рак С. Ю.	714
Державна служба: значення та місце в державі	
Руденко А. Р.	718
Адміністративно-правові заходи протидії правопорушенням, вчиненим неповнолітніми, у сфері незаконного обігу наркотичних засобів	
Серга Д. О.	721
Адміністративно-правові засади публічного управління в Україні	
Сердюк Д. О.	723
Деякі питання щодо поняття моббінгу в Україні	
Скрипник Б. Г., Шевяков М. О.	728
Шляхи запобігання адміністративним правопорушенням у сфері обігу наркотиків та психотропних речовин	
Староконь Ю. М.	731

Інформаційний запит щодо доступу до публічної інформації Тен К. Р.	734
Фінансові правовідносини: сутнісний та рольовий аспект у розвитку фінансової системи країни Ткач Є. В.	736
Податкові правовідносини: перспективи розвитку в Україні Ткаченко А. С., Неродик І. А.	740
Державно-правове регулювання обігу віртуальних активів у Великобританії Ушинкіна О. А.	742
Історія виникнення та розвитку адміністративно-правового забезпечення економічної безпеки України Ханикін Д. В.	745
Особистий огляд речей як захід забезпечення провадження у справі в адміністративних правопорушеннях Шалімов Б. А., Шевяков М. О.	749
Забезпечення безпеки осіб, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції Швець Н. К.	752
Способи залучення громадян до участі в публічному управлінні Яїцька Д. І.	756

**НАПРЯМ 8. КРИМІНАЛЬНЕ
ТА КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО,
КРИМІНОЛОГІЯ, КРИМІНАЛІСТИКА,
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО**

Удосконалення механізму створення та реалізації українського кримінального законодавства Бабаніна В. В.	759
Порушення правил безпеки дорожнього руху особами, які керують транспортними засобами, зі смертельними наслідками: стан та окремі фактори Данильченко Ю. Б.	763
Своєрідна «канабіс-теорія» вищої судової інстанції як основа системних порушень правового статусу переслідуваної особи в контексті вимог ч. 1 ст. 7 Конвенції Кириченко О. А.	766

Перспективи криміналізації військових злочинів в Україні Кузнецов В. В.	770
Сучасний російський фашизм: кримінологічно-психологічний аналіз Орлов Ю. В.	776
Закони та звичай війни як кримінально-правова категорія Сотула О. С.	780
Використання грального бізнесу для фінансування діяльності ДРГ на території України Топорецька З. М.	783
Щодо стану та тенденцій екологічних злочинів у сфері охорони надр Турлова Ю. А.	786
Фактична помилка та її різновиди за проектом нового кримінального кодексу України: аналіз окремих нормативних характеристик Айдинян А. В.	790
Забезпечення незалежності судового експерта (проблемні питання правового регулювання) Алексейчук В. І.	794
Виявлення та попередження злочинів, що вчиняються при будівництві, реконструкції, ремонті та утриманні автомобільних доріг під час дії військового стану Близнюк І. Л.	799
Обставини, що підлягають доказуванню під час досудового розслідування кримінальних правопорушень, передбачених ст. 111-1 КК України Бондар В. С.	802
Подолання корупції в сучасних умовах та її вплив Впирицький А. О.	810
Кримінально-правовий аспект залежної поведінки Григор'єва М. Є.	814
Адвокатська таємниця у досудовому розслідуванні слідчих служби безпеки України Денисенко Г. В.	817
Актуальні проблеми кримінального процесу в умовах військового стану Денисовський М. Д.	822

Кримінально-правова протидія шахрайству з фінансовими ресурсами: проблеми та перспективи удосконалення Жук І. В.	826
Особливості злочинності в Україні в умовах дії режиму воєнного стану Іващенко В. О.	829
Використання smart-технологій у профілактиці автотранспортної злочинності Калініна А. В.	832
Кримінально-правова охорона гарантованого Європейською конвенцією з прав людини права обвинуваченого на захист в українському законодавстві Карпова Н. Ю.	836
Нормативно-правове регулювання кримінальної відповідальності за порушення правил дорожнього руху в Україні Кисельова М. С.	840
Щодо переваг дистанційного судового провадження: міжнародний досвід Клепка Д. І.	842
Принцип вини і проблеми його реалізації у кримінальному праві Любавіна В. П.	845
Кримінально-правова охорона конституційних основ національної безпеки: міжнародно-правове вивчення Мошняга Л. В., Варданян Ж. А., Федулова В. Г.	850
Про об'єкт військових кримінальних правопорушень та його значення Ободовський О. В.	853
Кіберзлочинність: проблеми дослідження та методи правового реагування Павлюх О. А., Санжарова Г. Ф.	857
Крок до наукової систематизації порушень правил і звичаїв поводження з військовополоненими з боку збройних сил та інших збройних формувань рф Пивоваров В. В., Сірець О. О.	861
Гарантії прав людини в оперативно-розшуковій діяльності Служби безпеки України Погорецький М. М.	865

Криміналістичні проблеми призначення комплексної військової експертизи при розслідуванні військових злочинів Сайчін С. О.	870
Виявлення та попередження злочинів, що вчиняються у сфері електроенергетики України під час дії воєнного стану Сахарова О. Б.	872
Кримінальні, кримінальні процесуальні та криміналістичні проблеми розслідування кримінальних правопорушень відносно журналістів, вчинених на окупованій, деокупованій території України та території, яка підпала під відповідний обстріл в умовах воєнного стану Сиводед І. С.	876
Визначення процесуального статусу учасників кримінального провадження Соловйова О. Є.	881
Порушення правил підсудності при зверненні до слідчого судді з клопотанням про надання дозволу на проведення негласної слідчої (розшукової) дії Тарасюк С. М.	885
Informational technology in crimes against humanity Timofieieva L. Yu	888
Кримінологічна характеристика складових підроблення як способу вчинення кримінальних правопорушень Тучков С. С.	892
Особливості формування загроз економічній безпеці держави, пов'язаних з діяльністю транснаціональних організованих злочинних угруповань Хороновський О. І.	894
Особливості визначення вартості будівництва (матеріальних ресурсів) судовою будівельно-технічною експертизою Аракєлов А. О., Лепехіна І. А.	898
Повідомлення про підозру за участю захисника Байдик О.А.	902
Гендерно-зумовлене насильство щодо чоловічої статі Білодід Д. О.	906
Суспільно небезпечне діяння та його види Богдан Д. О.	910

Проблема відшкодування шкоди, завданої у стані необхідної оборони Болгаренко В. М., Юніна М. П.	913
Протиставлення статей 209 і 306 Кримінального Кодексу України Бубирьов М. О.	916
Поняття та форми експлуатації людини Гонсьор М. П.	918
Обумовленість встановлення кримінальної відповідальності за незаконне збагачення та інститут цивільної конфіскації як спосіб превенції корупції Граб А. В.	922
Негласне отримання зразків голосу та мовлення, необхідних для порівняльного дослідження під час проведення судової експертизи відео-, звукозапису Губарькова К. С.	926
Процесуальний статус слідчого Національної поліції України Денисенко В. В.	928
Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання неповнолітніх Дерефінка Н. В.	932
Особливості статусу військовополоненого в сфері кримінальної юстиції Дерменжи М. А.	934
Судове засідання як форма розгляду в суді кримінального провадження щодо проступку Євтушенко О. І.	937
Використання даних криміналістичної характеристики при розслідуванні кримінальних правопорушень Іванчук М. В.	941
Знаряддя та засоби вчинення вбивств з особливою жорстокістю Ісагова Н. М.	945
Реалізація стороною обвинувачення повноважень у судово- контрольному провадженні під час міжнародного співробітництва Ісакова І. В.	948
До питання понятійно-категоріального апарату кримінальних податкових правопорушень на стадії підготовчого судового провадження Карабаза Н. Ф.	952

Деякі кримінологічні показники безгосподарського використання земель в Україні Колісник С. В.	956
Проблема сприйняття меж та предмета доказування як рівнозначних понять у кримінальному процесі Коломісць К. В.	960
Поняття розбою за кримінальним законодавством України Коляда Я. Ю.	963
Кримінальне правопорушення: компаративний аналіз юридичної відповідальності Кондратюк Є. С., Привиденцев О. Г.	967
Особливість судимості в Україні Кравець В. В.	971
Розвиток судово-медичної експертизи речових доказів XIX–XX століття Кривда Л. Р.	974
Захисник як суб'єкт доказування Криштафович О.Я.	978
Особливості класифікації процесуальних строків у кримінальному провадженні Кулєб'якін В. О.	982
Зарубіжний досвід щодо легалізації медичного канабісу Лазаренко Д. О.	986
Теоретико-правові засади правоохоронної діяльності в Україні Ламанець С. М.	990
Військовослужбовець і особа, яка проходить альтернативну (невійськову) службу: питання співвідношення Ленда О. В.	993
До питання визначення ознак складу злочину, передбаченого статтею 321 ² КК України, як обставини соціальної обумовленості закону про кримінальну відповідальність Лихопуд Д. Д.	995
Відповідальність за колабораційну діяльність у законодавстві деяких європейських країн Лігун А. І.	999

Призначення покарання за сукупністю вироків Лустюк О. С.	1002
Правова та психологічна основа суб'єктивної сторони кримінального правопорушення Мазенко А. В.	1005
Слідчий суддя у кримінальному провадженні: історико-праксіологічний погляд Мерзлий Л. В.	1008
Жорстоке поводження як спосіб вчинення кримінального правопорушення Москаленко Д. Ю.	1012
Норми Кримінального Кодексу України, що сприяють посиленню заходів протидії організованій злочинності Негода А. С.	1015
Концепт добровільної згоди в статевих зносинах з неповнолітньою особою Новікова Д. В.	1018
Відшкодування шкоди в кримінальному провадженні Нога М. Я.	1021
Деякі питання кваліфікації кримінальних правопорушень за ст. 236 Кримінального Кодексу України Пашенко Є. В.	1025
Загальна характеристика терміну кримінального правопорушення Плешаков Ю. О., Хашев В. Г.	1029
Використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом у законодавстві зарубіжних країн Поштаренко І. В.	1033
Приховання незаконного збагачення як складовий елемент його криміналістичної характеристики Сванадзе Л. П.	1036
Психологічні аспекти протидії злочинності неповнолітніми засобами відновного правосуддя Светлічний І. В., Светлічна О. В.	1039
Аналіз ефективності кваліфікації злочинів у кримінальному праві: проблеми та перспективи Скакун К. В.	1043

Особливості допиту неповнолітніх у кримінальному процесі Солодкевич В. І.	1046
Роль слідчого судді як гаранта забезпечення законності та обґрунтованості обмеження конституційних прав і свобод людини під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій Сорока М. В.	1048
Кримінальна еколого-правова відповідальність в Україні під час повномасштабного вторгнення росії Ткаченко А. С.	1051
Особистісно-рольові та морально-психологічні особливості особи злочинця-військовослужбовця як елемент кримінологічної характеристики Ткаченко П. І.	1055
Види покарань, які можуть призначатися як основні, так і додаткові Федоренко С. Ю.	1059
Суперечності чинного кримінального та кримінального процесуального законодавства щодо кількості застосовуваних до неповнолітніх порушників примусових заходів виховного характеру Шевцова В. М.	1062
Корупція як негативне суспільне явище: загальнотеоретичні аспекти Шрам О. Б.	1064
Адвокат в кримінальному процесі: визначення функцій Щирук М. М.	1066
Окремі проблеми участі захисника у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх при застосуванні примусових заходів виховного характеру Юсупова К. О., Юсупов В. В.	1070

НАПРЯМ 9. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

СВДС як загроза порушення прав людини (приклад Китаю) Грицай С. О.	1075
Міжнародний досвід реалізації деяких проєктів у сфері державно-приватного партнерства Качурінер В. Л.	1079

До питання створення спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України Козакевич О. М.	1081
Вплив процесу глобалізації на міжнародне податкове право як ознака сьогодення Личук О. М.	1084
Впровадження європейського зеленого курсу як умова повноправного членства України в Європейському Союзі Павко Я. А.	1088
Європейська інтеграція як засіб зближення правової системи України з європейськими міжнародними стандартами Федіна Н. В., Коваль І. І.	1092
Принцип взаємності як запорука утвердження прав людини у соціальной сфері Щербюк Н. Ю.	1096
Щодо питання виконання рішень Європейського суду з прав людини Белікова А. О.	1099
Міжнародна правосуб'єктність народів і націй, які борються за свою незалежність, у сучасному міжнародному праві Білий Я. А.	1104
Сучасні аспекти зовнішнього структурного вираження нормативно-правових основ співпраці країн ЄС та України Бляхарський Б. А.	1108
Систематизація гарантій прав військовополонених в міжнародному праві Годжек Я. С.	1115
Рада безпеки ООН: реально діюча інституція чи суто рекомендаційний орган Горбенко В. І.	1119
Методологічні основи дослідження міжнародно-правового статусу профспілок Гуміров О. І.	1122
Протидія торгівлі людьми в регіоні Південно-Східної Азії Дейнеко Д. О.	1126

Міжнародна транспортна авіація Довгаль О. С.	1130
Large changes in the higher education systems of Ukraine and the EU during the martial law Drobchak A. L.	1133
Основні принципи міжнародного права Євсєєв Ю. О.	1138
Правова характеристика співпраці України з Міжнародним банком реконструкції та розвитку Кузьмін А. Р.	1141
Взаємодія політики, моралі і права у міжнародних правовідносинах Лелюх О. Д.	1144
Ностифікація – необхідна умова створення єдиного європейського освітнього простору. Здійснення ностифікації в Україні Ревикіна В. В., Нестеренко К. О.	1148
Принципи міжнародного захисту прав людини Павелько М. М.	1150
Захист прав людини, що здійснюється Радою Європи Помаз А. В.	1152
Міжнародна практика застосування медіації Салітицький О. В.	1154
Односторонні акти держав як джерело міжнародного права Самойленко В. В.	1157
До питання про резолюцію ООН щодо нерозміщення першими зброї в космосі (A/RES/77/42) Семенчук М. Р.	1159
Європейський суд з прав людини як правова гарантія захисту прав людини в Україні Шакало Л. С.	1163

КІБЕРЗЛОЧИННІСТЬ: ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА МЕТОДИ ПРАВОВОГО РЕАГУВАННЯ

Павлюх О. А.

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри кримінальної юстиції
Державного податкового університету
м. Ірпінь, Україна*

Санжарова Г. Ф.

*старший викладач кафедри романської філології
та порівняльно-типологічного мовознавства
Київського університету імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

Розвиток сучасної науки та технологій (розробки штучного інтелекту, великих даних, 5G, «розумних» технологій) і надзвичайне зростання використання їхніх досягнень в повсякденному житті в якості зворотньої сторони технічного прогресу в рази збільшив кількість кібер-загроз і кібер-атак. В 2018 році кібератаки були вперше включені до п'ятірки найбільших ризиків у «Звіті про глобальні ризики» Всесвітнього економічного форуму, посівши відразу третю сходинку за рівнем небезпеки. В наступному році кібератакам сприяла глобальна епідемія – Covid-19: компанії та університети в усьому світі змінили офлайн-офіси та навчання на онлайн-роботу, заняття та онлайн-спілкування. Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) не окремий сектор, а основа всіх сучасних інноваційних економічних систем. Збільшення залежності від критичної цифрової інфраструктури призвело до росту кількості кібератак хакерських груп на національні системи та окремі установи охорони здоров'я (програми-вимагачі, фішингові атаки, витоки даних тощо). За даними Європолу, один із нещодавно захоплених сервісів використовувався для здійснення понад 30 мільйонів DDoS-атак. Багатонаціональні компанії почали стикатися з різними проблемами у веденні глобального бізнесу з транскордонними потоками даних. США підтримують правила управління вільними транскордонними даними, тоді як ЄС використовував внутрішньорегіональні потоки даних із високим рівнем позарегіональних вимог щодо захисту. Лише в березні 2022 року сторони досягли принципової згоди відносно спільної трансатлантичної системи

конфіденційності даних. Кожна економічно-розвинена країна приділяє власній кібербезпеці все більше уваги [1–3].

У 2012 році 26 великих банків США зазнали послідовних DDoS-атак протягом чотирьох місяців, що призвело до значних фінансових втрат. У 2013 році Комітет інтелектуальної власності повідомив, що інтелектуальна промисловість охоплює 20 % робочих місць у США і що крадіжка галузевої інтелектуальної власності може негативно вплинути на інші галузі та створити загрозу економічній безпеці США. Розвідувальні служби США визначили кібер-атаки як глобальну загрозу номер один ще в 2013 році. Незважаючи на те, що уряд та приватні компанії зосередилися на кібербезпеці та інвестували більше грошей, кількість інцидентів у цій сфері постійно зростала. Були зафіксовані неодноразові спроби втручання хакерів в виборчу систему США. У червні 2018 року корпорація “Symantec” виявила хакерські групи для здійснення кібератак на телекомунікації, супутниковий зв’язок, військові системи та сервіси геопросторових зображень у США та країнах Південно-Східної Азії. У вересні 2018 року “Facebook” зазнав атаки, піддавши ризику особисту приватну інформацію понад 50 мільйонів користувачів. У липні 2019 року велика частина особистої інформації клієнтів, якою володіє “Bank of America First Capital Financial Corporation”, була отримана хакерами. У червні 2020 року було викрадено ідентифікаційну інформацію клієнтів компанії “Amtrak”. У травні 2021 року зазнав кібератаки найбільший трубопровід для транспортування палива в США “Shankolonier”, було пошкоджено 5500 миль трубопроводу, через що служба доставки була призупинена. Економічна загроза, яку представляють кібератаки, вже призвела до значного ризику для безпеки США. За останніми оцінками, вартість кібератак на приватний бізнес становить від 0,64 % до 0,9 % ВВП США. Якщо ці оцінки точні, кібератаки коштують Сполученим Штатам від 120 до 167 мільярдів доларів [3, с. 180–183].

Більшість кібератак у 2022 році з використанням програм-шифрувальників було проведено проти організацій виробничого сектора: їх зазнали енергетичні, продовольчі, водопостачальні, електроенергетичні, нафтогазові сектори. В 2022 р. число кібератак з використанням здирицького ПЗ проти промислових підприємств збільшилося приблизно на 87 %, якщо порівнювати з показником 2021 року. Кібератаки є зростаючою та, можливо, найпостійнішою проблемою, яку міжнародне співтовариство потребує вирішити в кіберпросторі. Наприклад, вірус-вимагач, відомий як WannaCry, поставив під контроль половину світу в 2017 р. і все ще залишався одним із найагресивніших вірусів наприкінці 2019 р. Кібератаку NotPetya назвали найруйнівнішою кібератакою в історії із загальним збитком

щонайменше 10 мільярдів доларів [4, с. 702; 5, с. 121–122]. Небезпека DDoS полягає також в тому, що він знижує вхідний бар'єр для кіберзлочинності. Згідно з даними Європолу, за плату в 10 доларів будь-який малокваліфікований спеціаліст може одним натисканням кнопки запускати DDoS-атаки, при цьому виводячи з ладу цілі веб-сайти та мережі.

Через свою онлайнкову природу кожна форма кіберзлочинності звичай залишає цифрові сліди. Такі дані можуть бути корисними як для дослідників кіберзлочинності, так і для кримінальних розслідувань. Як доступність, так і можливість використання даних у дослідженнях кіберзлочинності стрімко зростають разом із інструментами для автоматизованого аналізу для пошуку закономірностей у великих обсягах даних.

Амбітна та складна мета зміцнення та підвищення кібербезпеки потребує міжнародної співпраці. В цій специфічній сфері виникає певний парадокс. Уявлення про захист державного суверенітету будь-якою ціною, з будь-якої причини, перешкоджають прогресу в плані розвитку норм протидії кіберзлочинності. Однак посилення співпраці у сфері кібер-безпеки призвело б до ефективнішого захисту державних інтересів. Фактори ризику та загрози в сучасному гіперзв'язаному цифровому середовищі інтернету «розумних» речей (IoT) виходять за рамки технологічної інфраструктури інформаційних систем, мереж та інформації, що лежить в їх основі. Сучасна кібер-атака може порушити основні права людини, завдати шкоди фізичній безпеці та, якщо йдеться про критичну інфраструктуру, мати серйозні наслідки для спільнот, установ та підприємств. Таким чином, стає очевидним, що кібербезпеку більше не можна зводити тільки до цілей технічного захисту IT-безпеки; вона поступово перетворилася на соціальне, економічне та міждисциплінарне завдання. Численні останні кіберінциденти показали, як кібербезпека увійшла в сферу міжнародних відносин. Декілька міжнародних організацій виступили з ініціативами політики кібербезпеки, зокрема Організація Об'єднаних Націй (ООН) і Європейський Союз (ЄС) [6]. Обидві організації прагнуть відіграти провідну роль у підвищенні стійкості кібербезпеки. Нормотворення в царині кібербезпеки потребує міжнародної співпраці для того, щоб міжнародне право було релевантним у реагуванні на кібер-загрози і кібератаки. Проте наразі на міжнародній арені спостерігається відсутність нормативного консенсусу: окремі держави все ще балансують між застосуванням міжнародного права та стратегічними і політичними міркуваннями (проблеми відкритого і закритого інтернету, захисту поточної технологічної переваги, небажання зміни статус-кво тощо).

Література:

1. Санжарова Г.Ф., Мацелик М.О., Санжаров В.А. Еволюція стратегії кібербезпеки Німеччини протягом останніх трьох десятиліть: інституційний та правничий виміри. *Наукові тренди постіндустріального суспільства* : матеріали IV Міжнародної наукової конференції, м. Суми, 31 березня 2023 р. Вінниця : Європейська наукова платформа, 2023. С. 71–73.
2. Шевченко А.Є., Павлюх О.А., Санжаров В.А. Питання кібербезпеки в сучасному італійському законодавстві: національний безпековий периметр. *Наукові тренди постіндустріального суспільства* : матеріали IV Міжнародної наукової конференції, м. Суми, 31 березня 2023 р. Вінниця : Європейська наукова платформа, 2023. С. 80–82.
3. Zhao Z. National and Enterprise Cybersecurity Countermeasures. 7th International Conference on Modern Management and Education Technology. 23-25.09.2022. Xiamen, China / eds.C.F. Peng et al. 2023. P. 180–187. DOI https://doi.org/10.2991/978-2-494069-51-0_24.
4. Segura-Serrano A. Cybersecurity and Cybercrime: Dynamic Application versus Norm-Development. *Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht*. 2021. Bd. 81. S. 701–731. DOI <https://doi.org/10.17104/0044-2348-2021-3-701>.
5. Custers B., Oerlemans J.-J., Pool R. Laundering the Profits of Ransomware: Money Laundering Methods for Vouchers and Cryptocurrencies. *European Journal of Crime Criminal Law and Criminal Justice*. 2020. Vol. 28 (2). P.121-152. DOI: <https://doi.org/10.1163/15718174-02802002>.
6. Verhelst A., Wouters J. Filling Global Governance Gaps in Cybersecurity: International and European Legal Perspectives. *International Organisations Research Journal*. 2020. Vol. 15, no 2, P. 105–124. DOI: <https://doi.org/10.17323/1996-7845-2020-02-07>.